

Frågor och svar från upphandlingsträffen den 18 februari

1. Vad betyder fri rörlighet?

- a. Det ska vara enkelt att handla, resa och flytta mellan EU-länderna. Det är en av grundtankarna med EU-samarbetet. EU-länderna samarbetar därför för att möjliggöra de så kallade fyra friheterna på EU:s inre marknad. De fyra friheterna är fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital mellan EU-länderna. Den fria rörligheten för varor och tjänster påverkar oss när vi ska göra en upphandling.

2. Varför finns det flera lagar vad gäller upphandling?

- a. Offentlig upphandling styrs av ett antal olika lagar som reglerar på vilket sätt det offentliga ska göra sina upphandlingar. De olika lagarna tar sikte på olika typer av upphandlingar beroende på bland annat vem det är som gör inköpen och vad som köps in. LOU är det övergripande regelverket, som gäller om inte *Lagen om upphandling i försörjningssektorerna* (LUF) eller *Lagen om upphandling av koncessioner* (LUK) blir aktuellt. LUF gäller för områden såsom vatten och energi, vilket för vår del berör både tekniska förvaltningen samt Veab. LUK är den lag som reglerar koncessioner, dvs avtal där ersättningen till utföraren av en tjänst eller en byggentreprenad utgörs av rätten att nyttja resultatet, dvs rätt att driva en verksamhet och då ta betalt av de personer som nyttjar tjänsten. I vår kommun är detta till exempel fallet med caféverksamheten i stadsbiblioteket och driften av simhallen.

3. Hur vet man när det krävs en upphandling?

- a. Svar: Det mesta som köps av en kommun kräver någon typ av upphandling, men en upphandling görs till exempel inte om vi ska hyra en lokal eller köpa en fastighet. Så huvudregeln för en offentlig organisation är att alla inköp kräver någon form av upphandling.

4. Vilken ekonomisk gräns gäller för småinköp till kommunen 2021?

- a. Svar: Vad gäller den vanligaste lagen LOU så är det 615 312 kronor. Det innebär att upp till 615 312 kr kan vi välja att genomföra en direktupphandling som är en enklare form av upphandling. En direktupphandling kan användas när värdet inte överstiger direktupphandlingsgränsen, eller om det finns synnerliga skäl. Vid en direktupphandling finns inga formkrav i lagstiftningen på hur upphandlingen ska genomföras. För övriga upphandlingslagar gäller andra nivåer på direktupphandlingsgränsen: Lag om offentlig upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) 1 142 723 kr, Lag om upphandling av koncessioner (LUK) 2 746 930 kr.

5. Hur många procentuellt av era leverantörer är utländska?

- a. Svar: Det är en väldigt liten andel (ca 1 %), och det är framförallt leverantörer från Norden.
- 6. Varför ställer man inte mera krav på hela livscykel av produkter eller tjänster, mera miljökrav helt allmänt?**
 - a. Svar: Vi gör det exempelvis vid upphandling av fordon och kaffeautomater. Vi kommer framöver att arbeta mer med livscykelkostnader. Vi ställer dock många andra miljökrav i våra upphandlingar exempelvis gällande utsläpp, kemikalier, mm. Vi samarbetar med vår hållbarhetsenhet och utvecklar tillsammans arbetet med att kommunens upphandlingar och inköp ska bidra till målsättningarna i vårt hållbarhetsprogram Hållbara Växjö. Vill du läsa mer om Hållbara Växjö 2030 och kommunens hållbarhetsarbete så hittar du det här: [Kommunens hållbarhetsarbete - Vaxjo.se](#)
- 7. Hej, om ni har ett ramavtal som är på väg att löpa ut, upphandlar ni på nytt eller bara förlänger ni det avtalet som redan finns på plats?**
 - b. Svar: Ett ramavtal löper i normalfallet max fyra år (om det inte handlar om stora investeringar för leverantören). Vi börjar med ny upphandling i god tid innan avtalet löper ut. I avtalet framgår avtalstid samt eventuella optioner (dvs möjlighet till förlängning). Exempelvis kan avtalet tecknas på 2 år, med möjlighet till 2 förlängningar om 1 år vardera. Det innebär att vi tar ställning till om vi ska använda optionen, alltså möjligheten till förlängning, eller om vi ska upphandla på nytt. Efter avtalets tid inklusive de optioner som finns med i avtalet kan vi inte förlänga ytterligare, då ska en ny upphandling genomföras.
- 8. Finns krav på att leverantören har tecknat kollektivavtal?**
 - a. Svar: Genom att ställa arbetsrättsliga villkor vid upphandling kan offentlig sektor bidra till att förbättra arbetsvillkoren för arbetstagare som utför offentligt upphandlande kontrakt. I vissa fall är vi skyldiga att ställa villkoren. De krav vi ställer, i ex lokalvårdsupphandlingar, handlar om lön, inkl. övertidslön, semester och arbetstid för de anställda som tillhandahåller tjänster som upphandlas.
- 9. Hur högt väger ni priset vid en utvärdering?**
 - b. Svar: Det beror på vad vi upphandlar. Eftersom det är skattepengar vi använder så ofta är det ex. 60% pris och 40 % kvalitet. Men det händer att vi sätter kvaliteten högst när det är lämpligast. Även vid en upphandling som utvärderas enbart på pris så ställer vi krav som ska uppfyllas, så kallade obligatoriska krav.
- 10. Kan vara nämnt, var hittar man samtliga upphandlingar ni skickar ut?**
 - a. Svar: [De finns på vår webbplats, du hittar dem här:](#) Aktuella upphandlingar - Vaxjo.se. Du kan också hitta de upphandlingar som annonseras av våra kommunala bolag på deras respektive hemsida. Vi annonserar alla våra upphandlingar genom upphandlingsverktygen TendSign och E-avrop. Du kan registrera dig i TendSign här och i e-avrop här. Det är gratis att

registrera sig som användare, och det går snabbt och smidigt. Om du vill ha ytterligare funktioner som exempelvis prenumeration på upphandlingar inom ett visst område så tillkommer en kostnad. Kontakta respektive support för mer information.

11. Vilken upphandlingsform gäller för kommunala markanvisningar och hur ser kravet ut på återkoppling av utvärdering?

- a. Svar: Markanvisning är inte en upphandlingsform, det en form av option till ett företag under en begränsad tid. Här kan du hitta mer information kring hur vi arbetar med markanvisningar i Växjö kommun:
<https://www.vaxjo.se/sidor/jobb-och-foretag/mark-och-lokaler/markanvisning.html>

12. Hur många är det per år ungefär?

- a. Svar: I snitt brukar vi markanvisa en handfull kvarter per år. År 2020 markanvisade vi totalt sex kvarter inom områdena Vikaholm samt Bredvik.

13. Är inte ett ramavtal på 4 år diskriminerande mot alla nystartade företag under dessa fyra år?

- a. Svar: Vi upphandlar löpande, så beroende på bransch så finns det flera tillfällen att lämna anbud även om ramavtal oftast varar i 4 år. För att verksamheten ska fungera, och vi inte ska lägga resurser som kan användas på andra sätt i välfärden på att byta leverantör så behöver det finnas en viss kontinuitet. Vi gör bedömningen att det inte innebär diskriminering.

14. Jag tycker att anbuden ofta känns diskriminerande för små företag. Ett stort företag har anställda personer som inte gör annat än att skriva anbud, den möjligheten har inte småföretagen. Är detta något som ni funderar över?

- a. Svar: Det är en sak vi tänker på hela tiden. I början av upphandlingsarbetet tar vi alltid upp "kan vi dela upp upphandlingen i flera delar så att fler kan få avtal". Vi upphandlar också åt övriga kommuner i länet och ofta delar vi upp upphandlingen så att vi utvärderar per kommun. Vi arbetar också med att förenkla i den mån det är möjligt i förhållande till vad som ska upphandlas.
- b. Vi annonserar alltid minst 30 dagar, men vid omfattande upphandlingar kan vi bedöma att tiden behöver förlängas. Det går också bra att påtala för oss att tiden är knapp, genom funktionen "Frågor och svar" i upphandlingsverktyget. Om vi bedömer att det är möjligt och rimligt kan vi i så fall förlänga anbudstiden. Det är viktigt som leverantör att bevaka upphandlingar som annonseras, och börja med arbetet så snabbt som möjligt efter annonsering. Risker finns annars att man hamnar i tidsnöd i slutet av anbudstiden.

15. Om ni avser att göra en ny upphandling av ett ramavtal d.v.s. inte utnyttja optionsåren/året, hur långt innan måste ni avisera det?

- a. Svar: Vi har dialog med avtalsleverantören. Om det varit problem försöker vi mötas och lösa detta. Det är inte ofta vi inte förlänger. I alla avtal

framgår vilka villkor som gäller för förlängning, och hur långt innan kommunen behöver avisera om vi inte avser använda möjligheten att förlänga.

16. Är det någon del av regelverken, som ni själva är kritiska till?

- a. Svar: Visst är det ibland svårt att få till ett affärsmässigt avtal som blir bra för er som leverantörer och även för oss och vår verksamhet. Lagen är ibland väldigt detaljerad. Lagstiftningen syftar bland annat till att förhindra korruption och att säkerställa att inköp med offentliga medel görs utifrån att leverantörer bedöms lika och får samma information vid samma tillfälle, att vi inte diskriminerar någon leverantör och att säkerställa att processen är transparent och öppen.

17. Hittar inte länken där man skriver in sig i upphandlingsverktyget för alla kommuner som nämndes. Kan ni skicka? Eller lägga upp här?

- a. [Du kan registrera dig i TendSign här](#). Vissa av våra kommunala bolag använder upphandlingsverktyget E-avrop, och då kan du registrera dig i [e-avrop här](#)

18. Följer ni upp avtal att de följs? Mycket kan ju hända och motivera extrakostnader etc.

- a. Svar: Vi har möten med våra avtalsleverantörer regelbundet där vi går igenom avtalen och diskuterar saker som inträffat/gått fel.

19. Vem sätter produktkrav och specifikationen när ni gör en upphandling?

- a. Svar: Vi har alltid en referensgrupp från verksamheten i vår upphandling som ställer kraven. Tillsammans med referensgruppen diskuterar vi vilka krav som kan ställas i upphandlingsdokumentet utifrån principen om proportionalitet som finns i lagstiftningen, dvs att kriterier och villkor ska vara rimliga i proportion till det som upphandlas. Vi för också en diskussion kring om krav bör vara obligatoriska eller finnas med som en del i utvärderingen. Det arbetet som görs i referensgruppen är viktigt för att säkerställa att verksamheten kan få sitt behov tillgodosatt, men också för att ta bort krav som riskerar att göra produkten onödigt dyr eller som riskerar att minska förutsättningarna för konkurrens.

20. Tyckte det nämndes att det fanns en länk där man kunde se flera kommuners pågående upphandlingar?

- a. Svar: Det finns på respektive kommuns webbplats. De upphandlingar som vi gör i samverkan med länets kommuner finns på vår webbplats, du hittar dem här: [Aktuella upphandlingar - Vaxjo.se](#). Du kan också abonnera via Opic och får då ett mail när det finns en upphandling som kan vara intressant för dig. [Du kan registrera dig i TendSign här](#). Vissa av våra kommunala bolag använder upphandlingsverktyget E-avrop, och då kan du registrera [dig i e-avrop här](#)

21. Så ni menar att ni gör direktupphandlingar när det gäller tilläggstjänster på redan befintlig lösning om det kostar 10 000 och uppåt?

- a. Svar: Det finns regler i lagen om hur många procent en ändring är tillåten vad gäller volymen. Det innebär att om vi har ett befintligt avtal så kan vi göra vissa ändringar inom ramen för den procentsatsen. Det kan också vara så att det i avtalet finns optioner på vissa tilläggstjänster, alltså tjänster som vi kan välja att aktivera och som finns med i förutsättningarna redan i samband med upphandling.

22. Jag undrar om denna sändning går att se i efterhand

- a. Svar: Ja, det gör det. [Du hittar den på webben.](#)

22. På hemsidan ligger 28 upphandlingar ändå tillbaka till 2014. Ni måste gjort fler under dessa år? eller? Är det endast dessa som varit offentliga?

- a. Svar: När anbudstiden löpt ut försvinner upphandlingarna från hemsidan. De som ligger där som är gamla - de är speciella. Om du registrerar dig i upphandlingsverktyget så kan du komma åt avslutade upphandlingar. Vi kommer visa detta på nästa del av upphandlingsskolan.

23. Kan man alltid begära ut att få se de anbud som kommit / vinnande anbudet? är det samma i alla upphandlingsformer?

- a. Svar: Ja, det kan ni efter tilldelning. Det kan vara begärd sekretess på delar på anbud. Då gör vi en sekretessbedömning och skickar ut övrigt. Gäller alla upphandlingsformer.

24. Hur lång tid har kommunen på sig från anbudsöppning till presentation om tilldelning? (Utvärderingsprocessen)

- a. Svar: Det beror på vad det är för typ av upphandling. Är det komplicerat att utvärdera - ex om det är ett IT-system så tar det längre tid. Vid enklare upphandlingar brukar vi försöka att använda max lika lång tid som anbudsgivarna hade att lämna anbud.

25. Hur ofta har det blivit överprövning på era upphandlingar? Och hur många gånger har domstolen ändrat ert val?

- a. svar: Det händer emellanåt - ca 3-4 gånger per år att vi blir överprövade. Det händer också att vi får göra en rättelse eller göra om upphandlingen - ca en gång per år.

26. Om ni upphandlar ett bygge med entreprenad är det vanligast att alla byggmaterial ingår i det avtalet? eller kan man tex bryta ut kakel?

- a. Svar: Det vanligaste när vi upphandlar en byggentreprenad är att entreprenören tillhandahåller materialet. Det är möjligt att bryta ut vissa delar, men oftast gör vi inte det på grund av att ambitionen är att entreprenören ska kunna ta ett helhetsansvar för det levererade bygget. Vi ställer dock ofta kvalitetskrav och krav på utseende, men entreprenören köper sedan materialet utifrån ställda krav. Entreprenadupphandlingar kräver nästan en hel upphandlingsskola för sig, eftersom området är komplext och omgärdat av specifika regler. Det är därför svårt att svara generellt. Hör gärna av dig om du har följdfrågor.

27. Hur stor del av upphandlingar är inom Livsmedel?

- a. Svar: Under 2020 köpte vi för ca 65 mnkr på de livsmedelsavtal som vi har upphandlade. Vi har avtal för mejerivaror, färsk fisk, färskt kött och charkuteri, grossist, färskt bröd, färsk frukt och grönt samt viltkött.

Frågor som skickats in innan sändning

- 1. Vem kontaktar man för att undersöka om upphandlingar i kommunen är på gång i sin bransch?**
 - a. Det går alltid bra att ta kontakt med oss på upphandling, du når oss via kommunens växel 0470-41 000. Tf upphandlingschef Tina Storbjörk nås på telefon 0470-439 01 eller via mail: tina.storbjork@vaxjo.se. Om du riktar dig mot en viss del av kommunens verksamhet kan det också vara bra att ta en kontakt direkt med verksamheten, som ofta har mest kunskap om det specifika behovet. Du kommer till rätt verksamhet och person genom att kontakta oss via kommunens växel. Du kan också hitta kommande upphandlingar här: [Planerade upphandlingar - Vaxjo.se](#)
- 2. Kontaktperson hos kommunen och vilka är föreläsarna?**
 - a. Svar: Kontaktperson för upphandling och för upphandlingsskolan är tf upphandlingschef Tina Storbjörk. Telefon: 0470-439 01. Mail: tina.storbjork@vaxjo.se. Presentatörer på första delen av upphandlingsskolan var upphandlare Magnus Bringhed och Ellen Bringevik.
- 3. Vilka upphandlingar kommer att vara aktuella inom närmsta framtiden?**
 - a. Du hittar kommande upphandlingar här: [Planerade upphandlingar - Vaxjo.se](#)
- 4. Hur mycket tid går det åt för att avge ett anbud?**
 - a. Det varierar mycket beroende på vad det är för upphandling, samt vilken upphandlingsform som används. Ett förhandlat förfarande innebär till exempel att mer tid behöver avsättas av leverantören till dialog och förhandling med kommunen. I normalfallet annonserar vi en upphandling i 30 dagar, om det är en omfattande upphandling kan den tiden vara längre. Det är viktigt som leverantör att bevaka upphandlingar som annonseras, och börja med arbetet så snabbt som möjligt efter annonsering. Risken finns annars att man hamnar i tidsnöd i slutet av anbudstiden.
- 5. Hur ser upphandlingen för det nya sjukhuset ut?**
 - a. Region Kronoberg ansvarar för sjukhuset, och de upphandlingar som är kopplade till bygget.
- 6. Vi har varit med vid olika upphandlingar och lämnade in samma material gällande hur vi jobbar med miljö och hållbarhet i företaget. Den ena gången var den godkänd och andra gånger inte, varför?**

- a. Det är svårt att svara på utan att veta exakt vad det gäller. Du är välkommen att ta kontakt så försöker vi reda i det tillsammans. Det kan också vara så att olika upphandlare har gjort olika bedömningar – så ska det naturligtvis inte vara men misstag kan inträffa. Då ser vi gärna att ni tar kontakt med oss så att vi kan lära och bli bättre.
- 7. Vill veta mer om kvantitet, lager och prissättning.**
- a. Du är välkommen att kontakta oss, vi behöver lite mer information för att kunna svara på din fråga.